

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

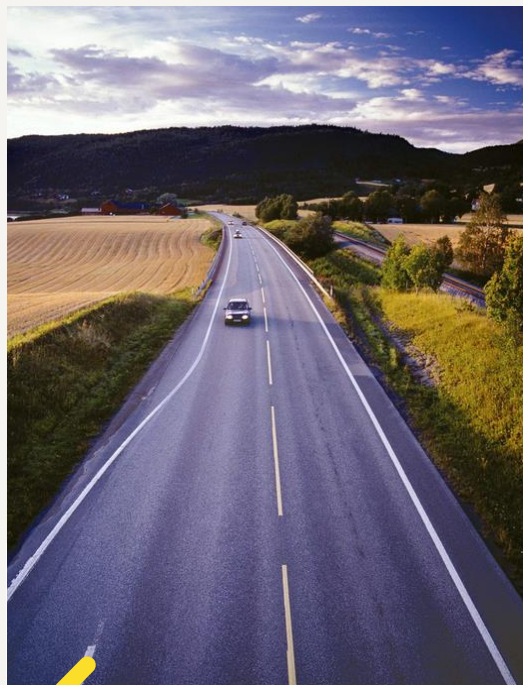
HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2025-2028

Fylkesdirektørens forslag
21.10.2024

VI SKAPER FORTSATT HISTORIE

Bærekraftige skolebygg

Bærekraftig fylkesvegnett

Fremtidens mobilitet

Fullføringsreformen

Hovedutfordringer

Færre unge
Flere eldre

Norge skal bli
verdens mest
digitaliserte land

Knapphet på
arbeidskraft og
kompetanse

Utenforskap,
inkludering og
mangfold

Urolig
verdenssituasjon

Klima og
naturutfordringer

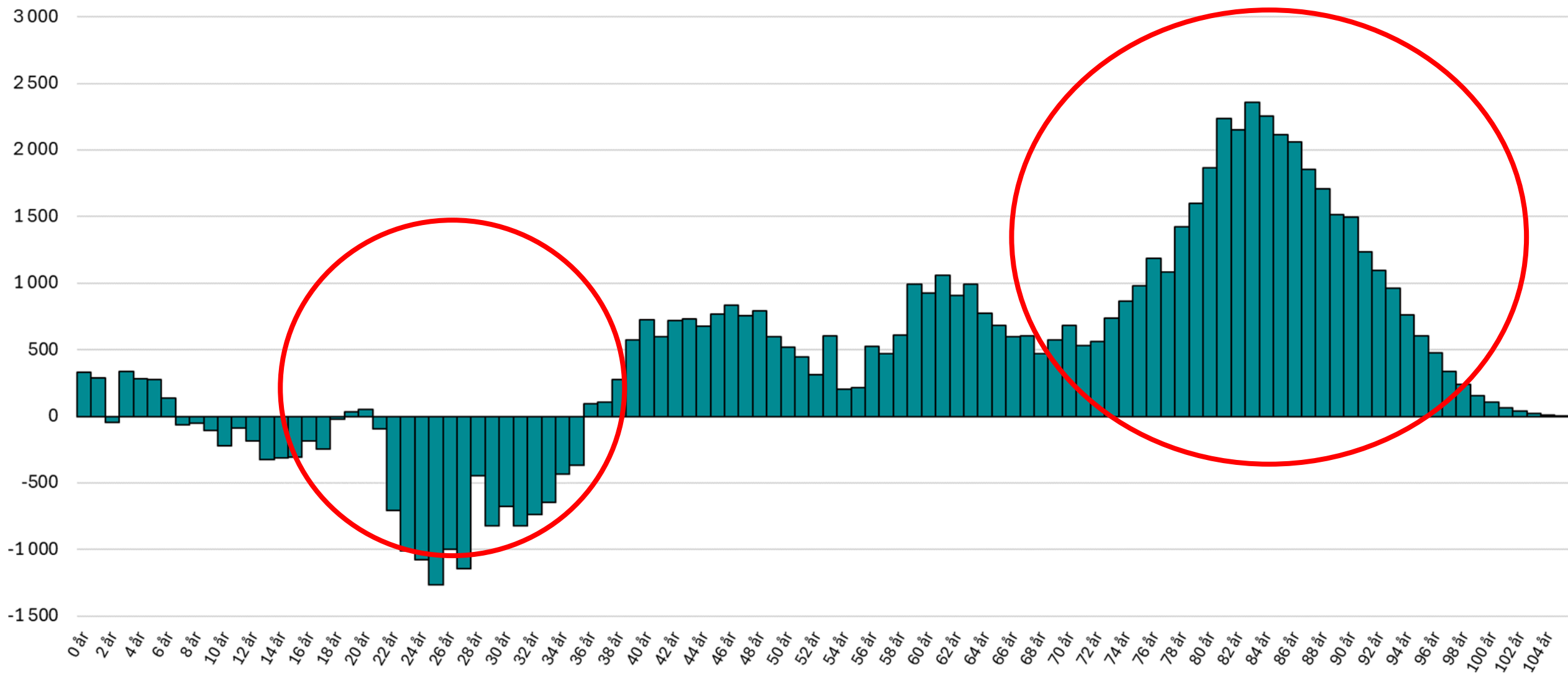

Stramme rammebetingelser – krever prioriteringer nå

Endring i Trøndelags befolkning 2024-2050 fordelt på alder

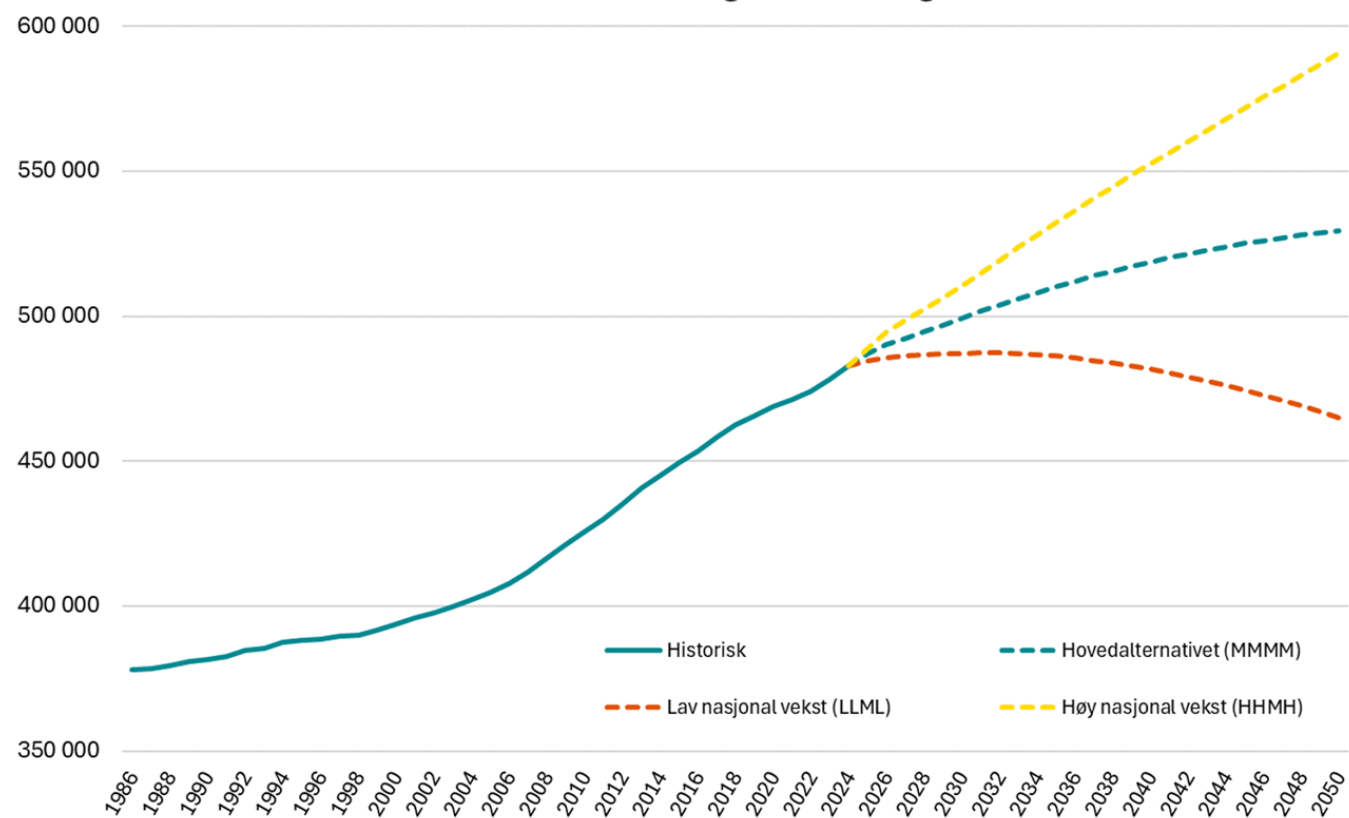
Hovedalternativet (SSB 2024MMMM)

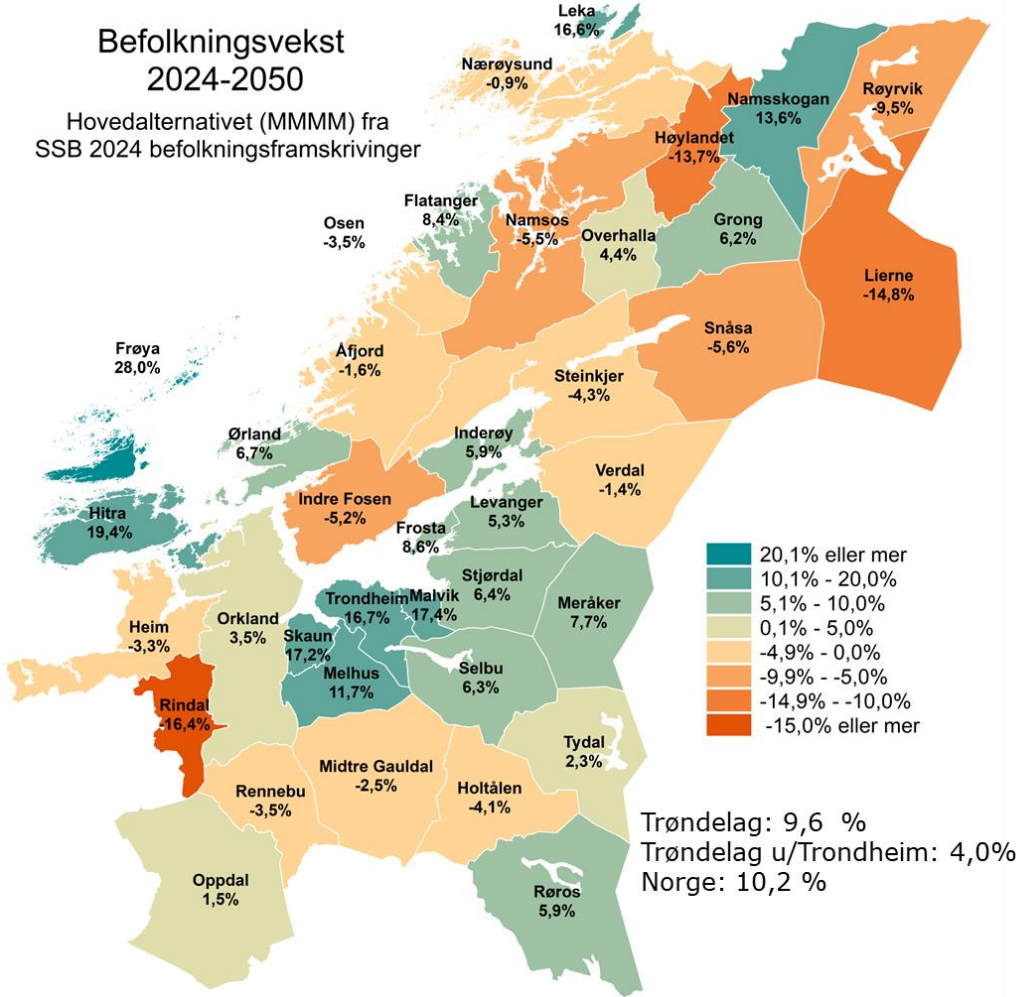
Befolkningsvekst frem mot 2050

Befolkningsframskriving Trøndelag.
Historisk folketall 1986-2024 og framskriving 2024-2050

Befolkningsvekst
2024-2050
Hovedalternativet (MMMM) fra
SSB 2024 befolkningsframskrivinger

2025: En krevende inngang

- Mange kommuner står overfor en krevende økonomisk situasjon.
- Flere møter mellom Regjeringen og KS for å diskutere situasjonen.
- Regjeringen vil redegjøre for hvordan de planlegger å håndtere den krevende situasjonen i kommuneøkonomien senere i år, i forbindelse med nysalderingen av 2024-budsjettet.

Driftsbudsjett og investeringer

Driftsbudsjett 2025

8,0 milliarder kroner foreslås bevilget til drift av skoler, vei, kollektivtrafikk, tannhelse, kultur, næringsutvikling mv.

Investeringer 2025-2028

5,4 milliarder kroner foreslås investert i skolebygg og veier mv.

Fylkeskommuneopplegget 2025

Realvekst i frie
inntekter på

1,65
milliarder kroner

Demografikostnader

1 200 millioner kroner

Pensjonskostnader

-50 millioner kroner

Økt handlingsrom

500 millioner kroner

300 millioner kroner av veksten i frie inntekter er begrunnet med opprustning og fornying av fylkesveinettet

I tillegg:

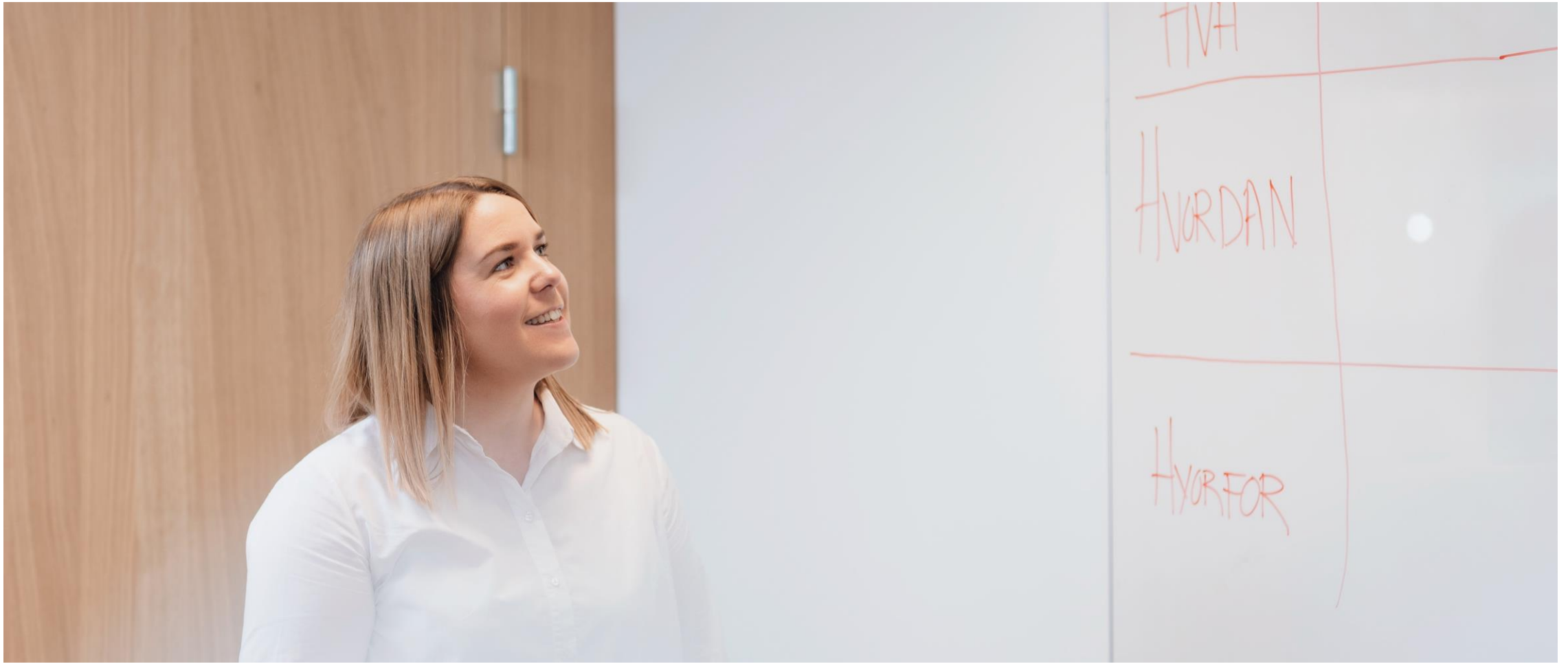
- Kompensasjon for lønns- og prisvekst
- Kompensasjon for merutgifter som følger av nye oppgaver og regelendringer

Pensjon: Revidert rundskriv og revidert nasjonalbudsjett 2025

- Anslaget på pensjonskostnader inneholder ikke effekt av ny offentlig AFP, som blir implementert fra 1. januar 2025.
- Ny offentlig AFP er foreløpig ikke inne i beregningen av regnskapsmessige kostnader fra 2025.
- Regjeringen kommer tilbake med oppdatert anslag, inkludert effekten av ny offentlig AFP, i RNB 2025.
- Regjeringen vil dekke en økning i kostnadene i 2025.
- Regjeringen vil også gjøre en samlet vurdering av kommunesektoren sin økonomi i RNB.

BUDSJETT FOR TRØNDELAG

Våre økonomiske utfordringer

Aktivitets- og kostnadsnivå er for høyt i forhold til inntektene

- Lave netto driftsresultat, lav egenfinansiering av investeringer
- Høyt investerings- og gjeldsnivå
- Lave driftsinntekter
- Lavt vedlikeholdsnivå
- Verdiene forringes, og levetid på byggene er for kort

Finansielle måltall

Netto driftsresultat på **2,5 %**

- Verdibevaring
- Generasjonsprinsippet
- Egenkapital
- Reserver

Gjeldsgrad på **115 %**

Korrigert gjeld skal være under 115 prosent av driftsinntektene i 2028

Disposisjonsfond på **7,5 %**

Det generelle disposisjonsfondet skal utgjøre minimum 7,5 prosent av driftsinntektene

Bærekraftig økonomi og prioriteringer

- Bærekraftig økonomi og verdibevaring
 - De finansielle målsettingene er styrende for prioriteringene
 - Vedlikehold styrkes innenfor vei og bygg
- Store innsparingskrav i perioden
- Utrede skolestruktur
- Redusere gjeld
- Utsette flere investeringsprosjekt
 - Dette gir redusert gjeldsgrad og på sikt lavere kapitalutgifter
 - Gir rom for styrket vedlikehold

Handlingsrom

Millioner kroner

	2025	2026	2027	2028
Frie inntekter	-557	-633	-684	-695
Andre statlige inntekter	35	45	56	60
Lønns- og prisøkninger	349	349	349	349
Handlingsrom	-173	-240	-280	-286

Prioriteringer

Millioner kroner

		2025	2026	2027	2028
Egenfinansiering av investeringene og nedbetaling av gjeld	Handlingsrom	-173	-240	-280	-286
	Netto finansutgifter	76	141	150	160
	Netto driftsresultat	-16	35	94	122
	Tidligere vedtak, økning	23	21	26	26
Økte ferjekostnader Styrket veivedlikehold Økning elever på yrkesfag Flere mindre tiltak	Tidligere vedtak, reduksjoner	-70	-106	-136	-136
	Elevtallsendringer	32	58	83	83
	Nye tiltak	170	160	152	142
	Nye innsparingskrav	-41	-69	-89	-110
	Sum	0	0	0	0

Inntektsøkninger og kostnadsreduksjoner

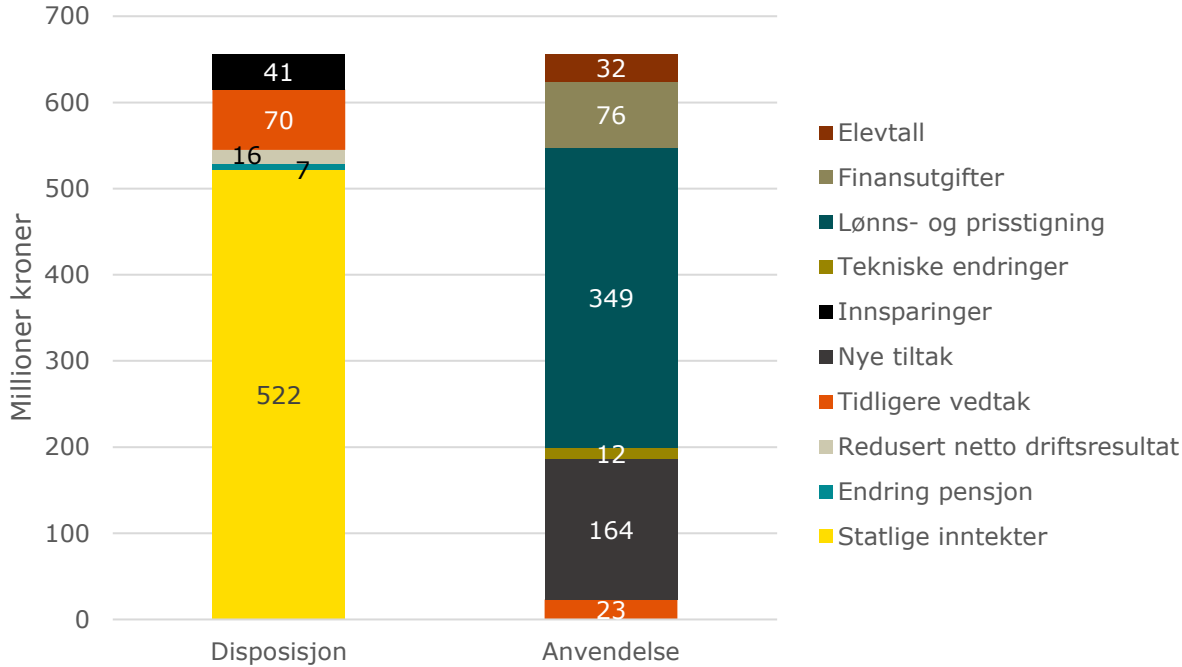
<i>Tall i millioner kroner</i>	2025	2026	2027	2028
Politisk ledelse og kontroll	0	-0	-0	-0
Administrasjon	-5	-10	-12	-13
Eiendom	-2	-5	-8	-9
Kompetanse	-57	-83	-94	-103
Regional utvikling	-5	-12	-20	-20
Samferdsel	-16	-23	-35	-40
Kultur	-8	-13	-17	-18
Veg	-7	-17	-21	-24
Tannhelse	-11	-12	-17	-18
Sum	-111	-175	-225	-246

Prosesser i endringstid

- Skape forståelse for utfordringene gjennom informasjon og involvering og medvirkning
 - Utvidet partssamarbeid på alle nivå
 - Utvikle arbeidsmiljøet i endringstid
 - Beholde engasjementet
 - Beholde kompetanse

Balansering av økonomiplanen

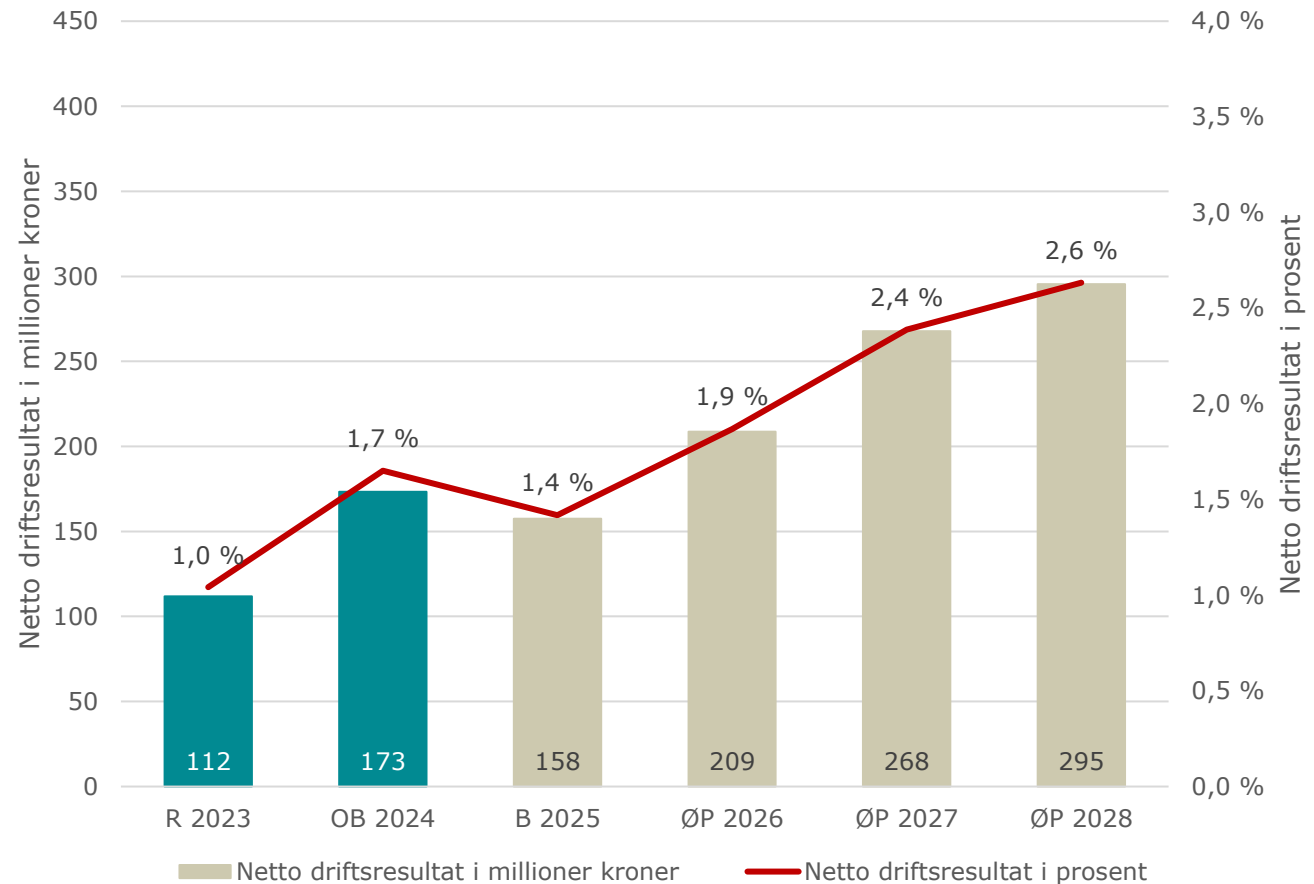

	2025	2026	2027	2028
Handlingsrom	-173	-240	-280	-286
Økninger	284	415	505	532
Reduksjoner	-111	-175	-225	-246
Balanse	0	0	0	0

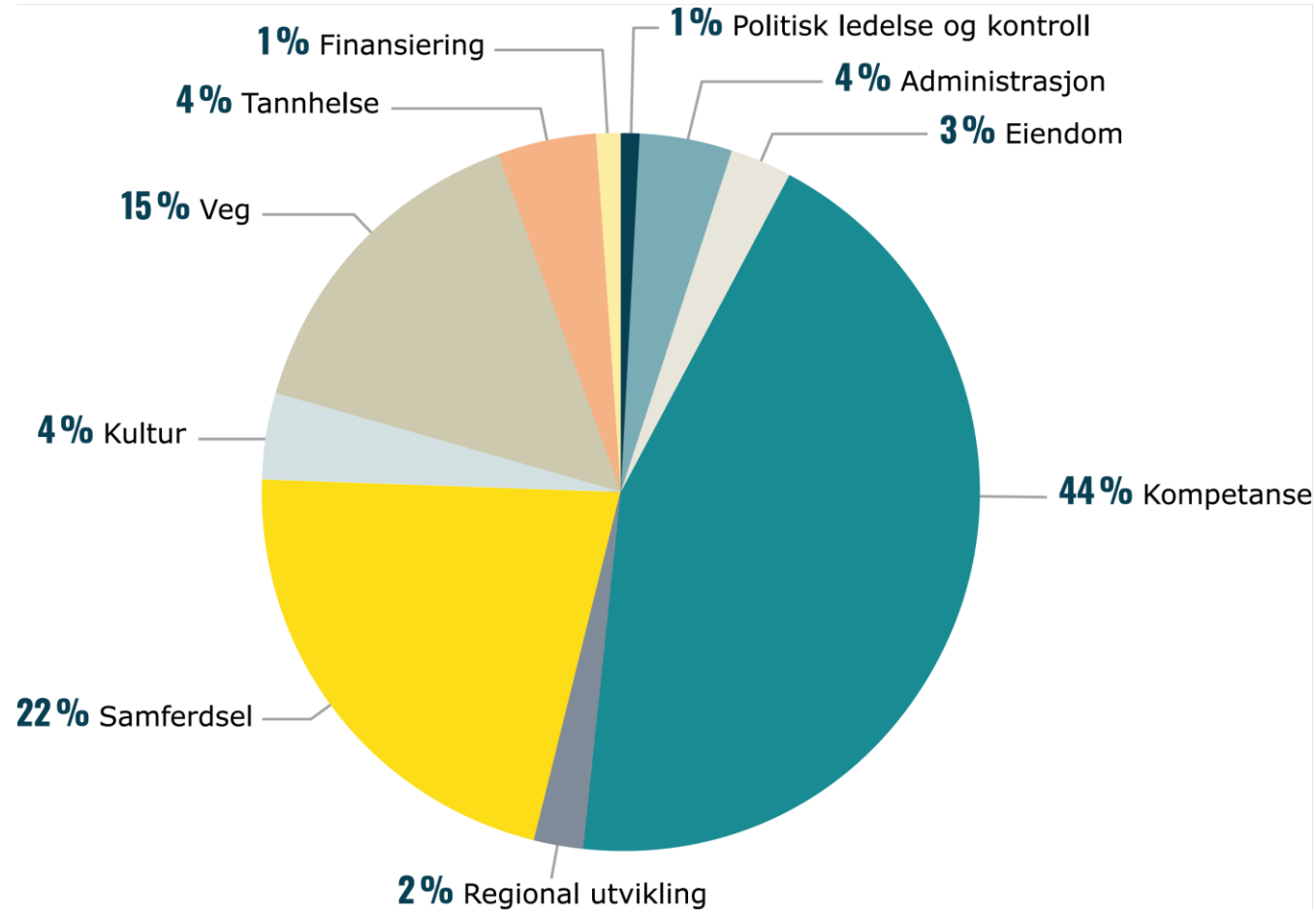
Mål om netto driftsresultat nås i 2028

- Når målsetning om 2,5 prosent i 2028
- Overfører 770 millioner kroner til finansiering av investeringer i perioden

Budsjett 2025 – driftsramme per rammeområde

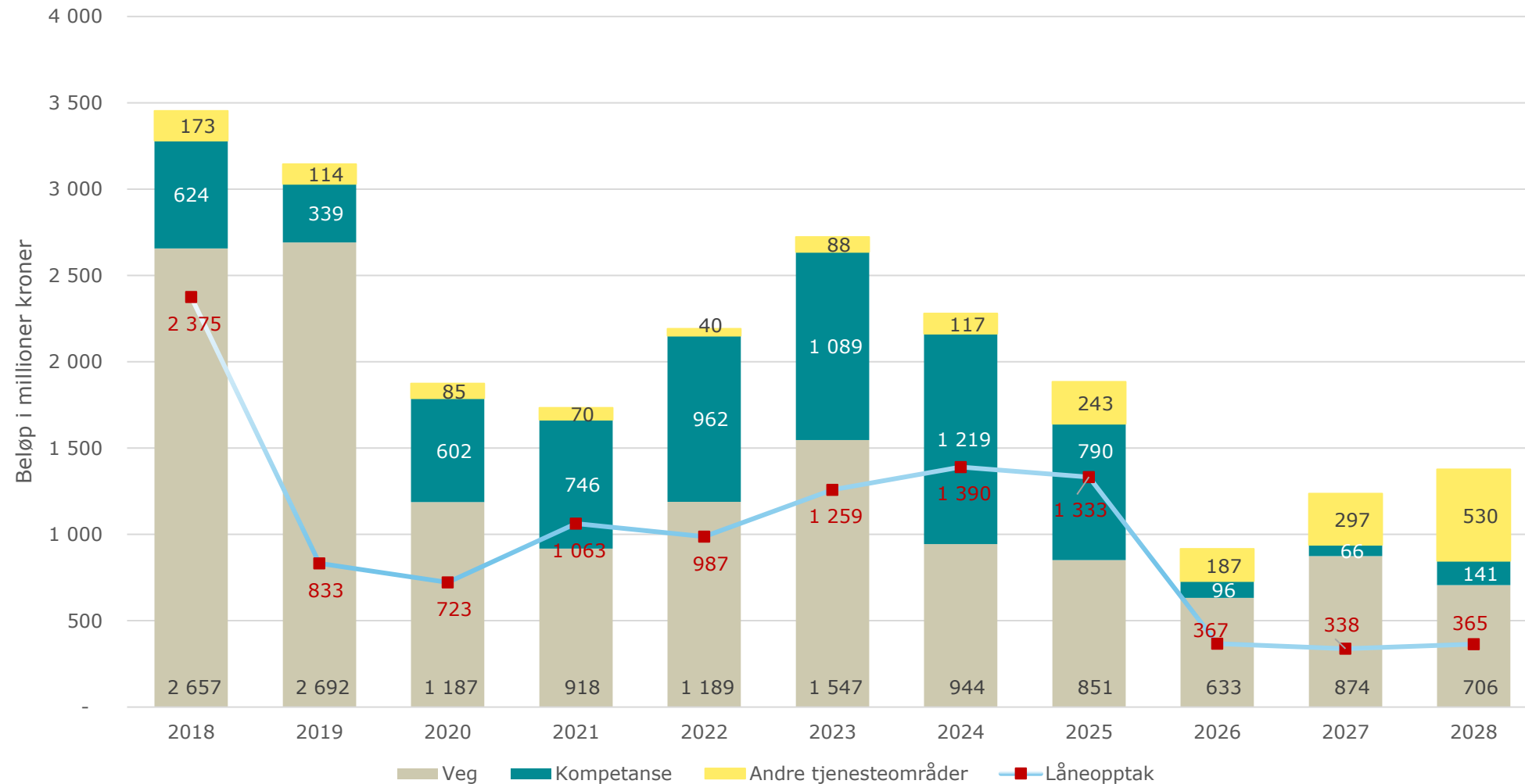
Budsjett 2025 – driftsramme per rammeområde

	Opprinnelig budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2024	2025	2026	2027	2028
Politisk ledelse og kontroll	60 952	68 681	65 519	68 357	65 195
Administrasjon	311 915	331 348	311 615	303 477	302 641
Eiendom	194 616	228 459	233 645	236 931	236 334
Kompetanse	3 323 074	3 495 183	3 506 667	3 526 940	3 505 710
Regional utvikling	160 114	167 897	160 196	152 084	151 634
Samferdsel	1 635 902	1 721 632	1 711 253	1 698 507	1 694 179
Kultur	296 293	311 247	300 729	295 740	294 924
Veg	1 089 431	1 181 280	1 172 145	1 168 050	1 165 172
Tannhelse	343 813	352 536	347 074	342 447	341 236
Finansiering	71 255	82 641	82 141	70 141	75 141
Sum netto drift	7 487 366	7 940 905	7 890 984	7 862 673	7 832 166

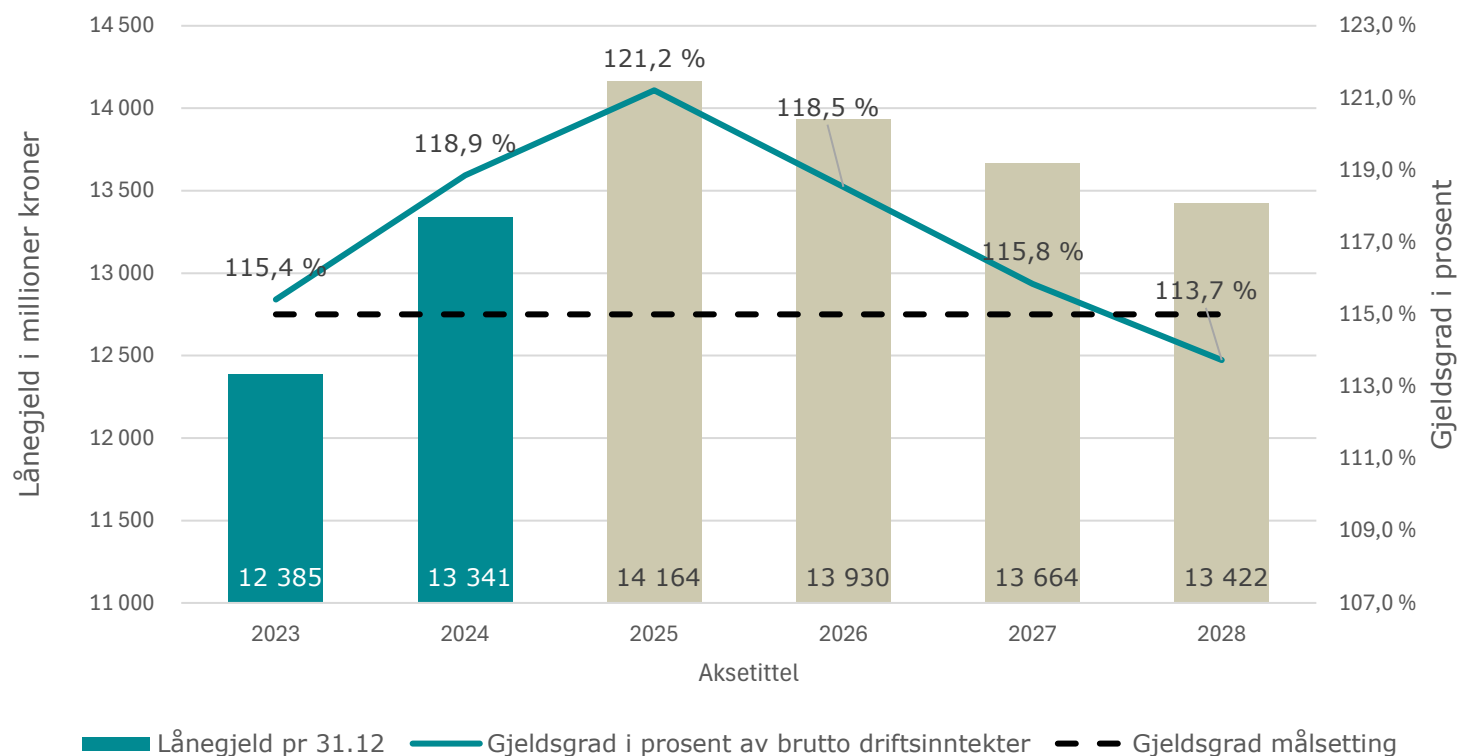
Tall i 1000 kroner

Investeringer 2018-2028

Gjeldsgraden stiger i 2025, men vi når målet i 2028

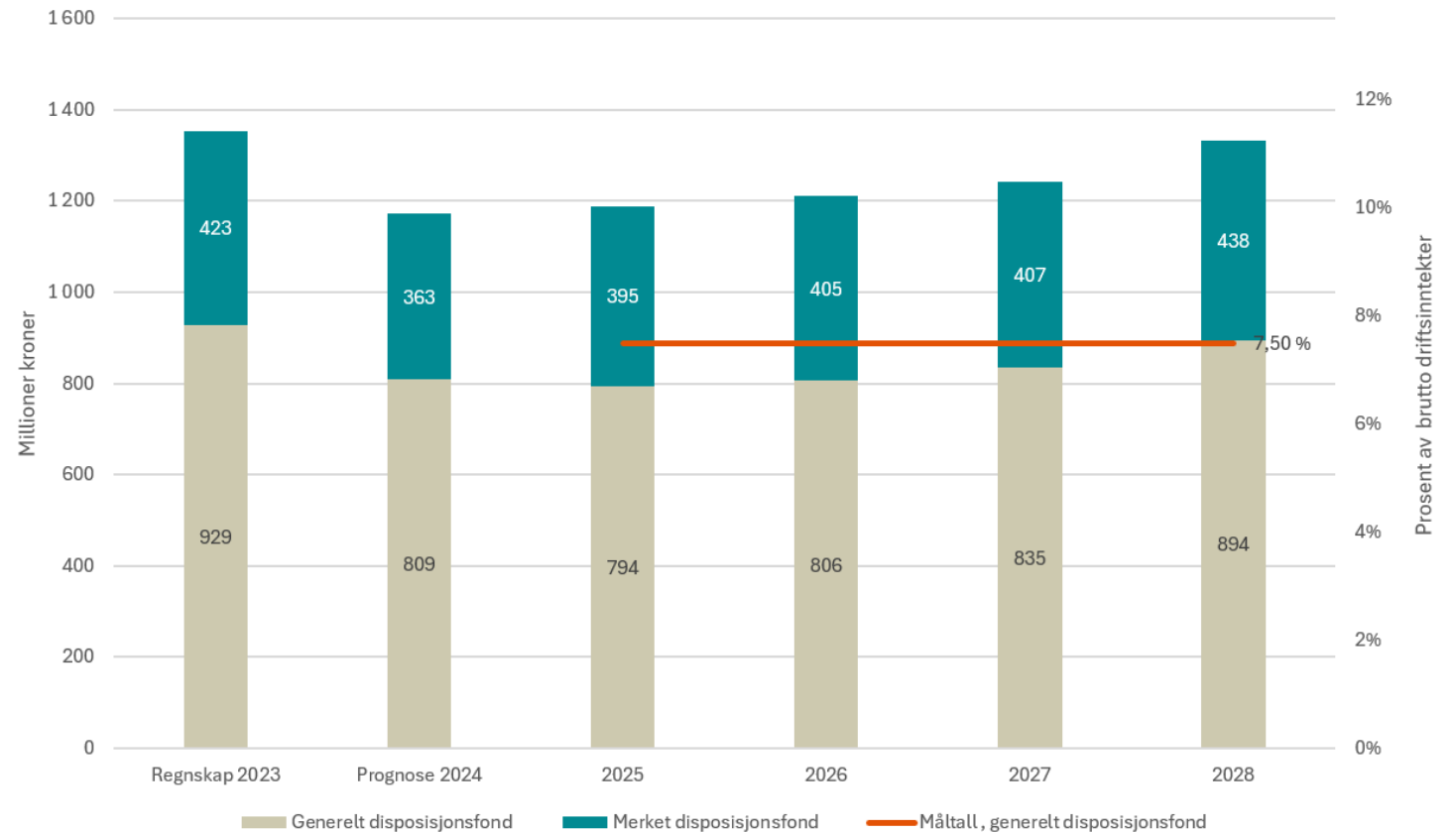

- Gjeldsgraden går under målsettingen på 115 prosent i 2028
- Foreslår å utsette en del investeringer
- Finansierer mer med egenkapital og økte avdrag

Disposisjonsfond – reserver i vanskelige tider

Disposisjonsfondet gir reserver og likviditet som stabiliserer økonomien

INVESTERINGER

Foto: Håvard Zeiner, Trfk

Budsjett 2025-2028

– investeringer per prosjektområde

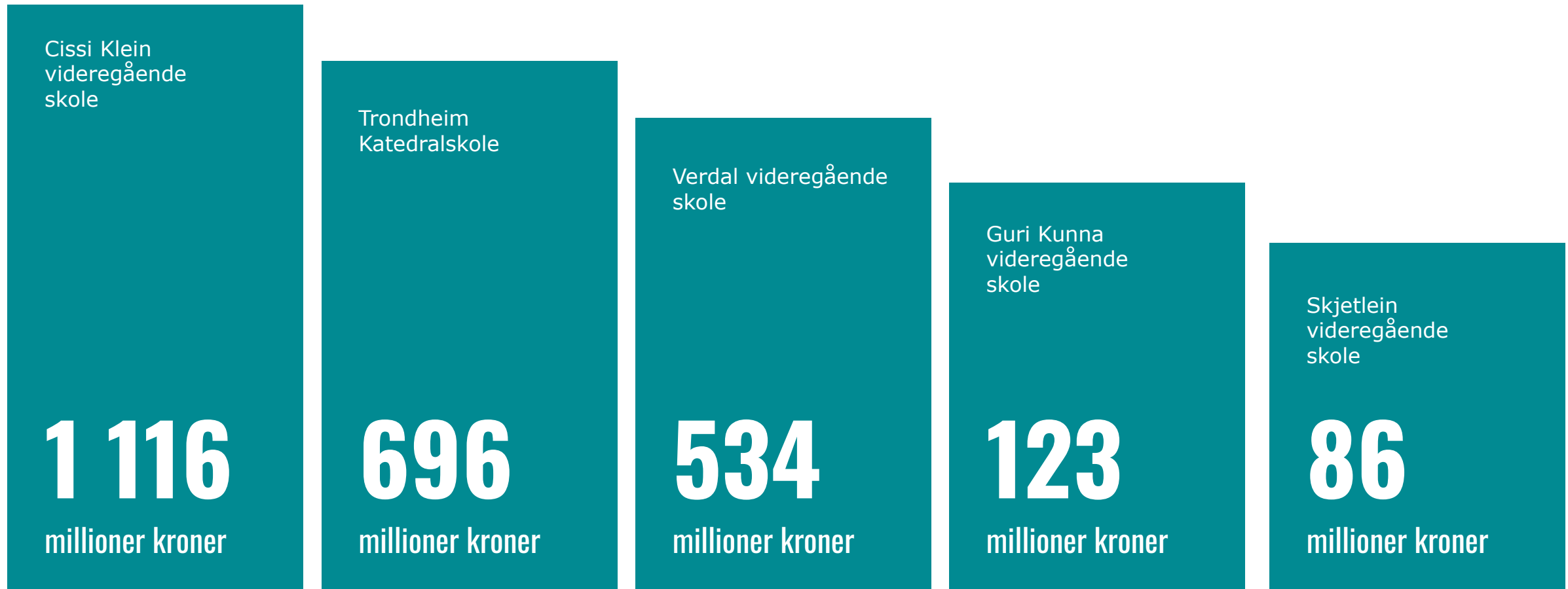
Investeringer fordelt på prosjektområder	Budsjett	Økonomiplan			Sum inv.
	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Administrasjon	0	2652	5 304	7 956	15 912
Eiendom	17 034	17 034	17 034	0	51 102
Skolebygg	790 617	95 546	66 004	141 004	1 093 171
Tannklinikker	23 828	4 182	6 834	4 692	39 536
Kollektiv - Bil-, båt-, og fergeruter	203 044	163 812	268 158	518 058	1 153 072
Fylkesveier	851 309	632 942	874 070	706 280	3 064 601
Sum investeringer	1 885 832	916 168	1 237 404	1 377 990	5 417 394

Tall i 1000 kroner

Investeringer i skolebygg: 1,1 milliarder kroner

Totalkostnad på de største prosjektene som slutføres i 2025-2028:

Utsatte investeringer i skolebygg

Forskjøvet byggestart i planperioden:

Melhus videregående skole, oppstart 2027.

Investeringsbehov etter planperioden:

Orkland videregående skole,
Trøndelag høyere yrkesfagskole, Ytre
Namdal videregående skole, Ole Vig
videregående skole, Mære
Landbruksskole, Olav Duun
videregående skole/Fellesprosjektet,
2-veis talevarsling, kjønnsnøytrale
garderober/toaletter

Investeringer vei: 3,0 milliarder kroner

Bompengefinansiering
2025-28

1

milliarder kroner

Investeringsramme
2025-2028 for de
største prosjektene/
programmene:

Fornyingsprogram
fylkesveier

547

millioner kroner

Fornyng bru

314

millioner kroner

Lakseveg Nord

936

millioner kroner

Knarrlagsund bru

229

millioner kroner

Frøyatunnelen,
forskriftstiltak

148

millioner kroner

TRFK bidrag til
Miljøpakken

350

millioner kroner

Investeringer samferdsel: 1,1 milliarder kroner

Investeringsramme
2025-2028 for de
største prosjektene:

Trondheim stasjonssenter
har utsatt oppstart til
2028

Bussdepot stor-Trondheim

643
millioner kroner

Fergekaier anbud 2029
(Ytterøya, Brekstad-Valset, Øyrekka)

341
millioner kroner

Fergekaier anbud 2031
(Leka, Hofles-Geisnes-Lund)

119
millioner kroner

KLIMABUDSJETT

Hvorfor klimabudsjett?

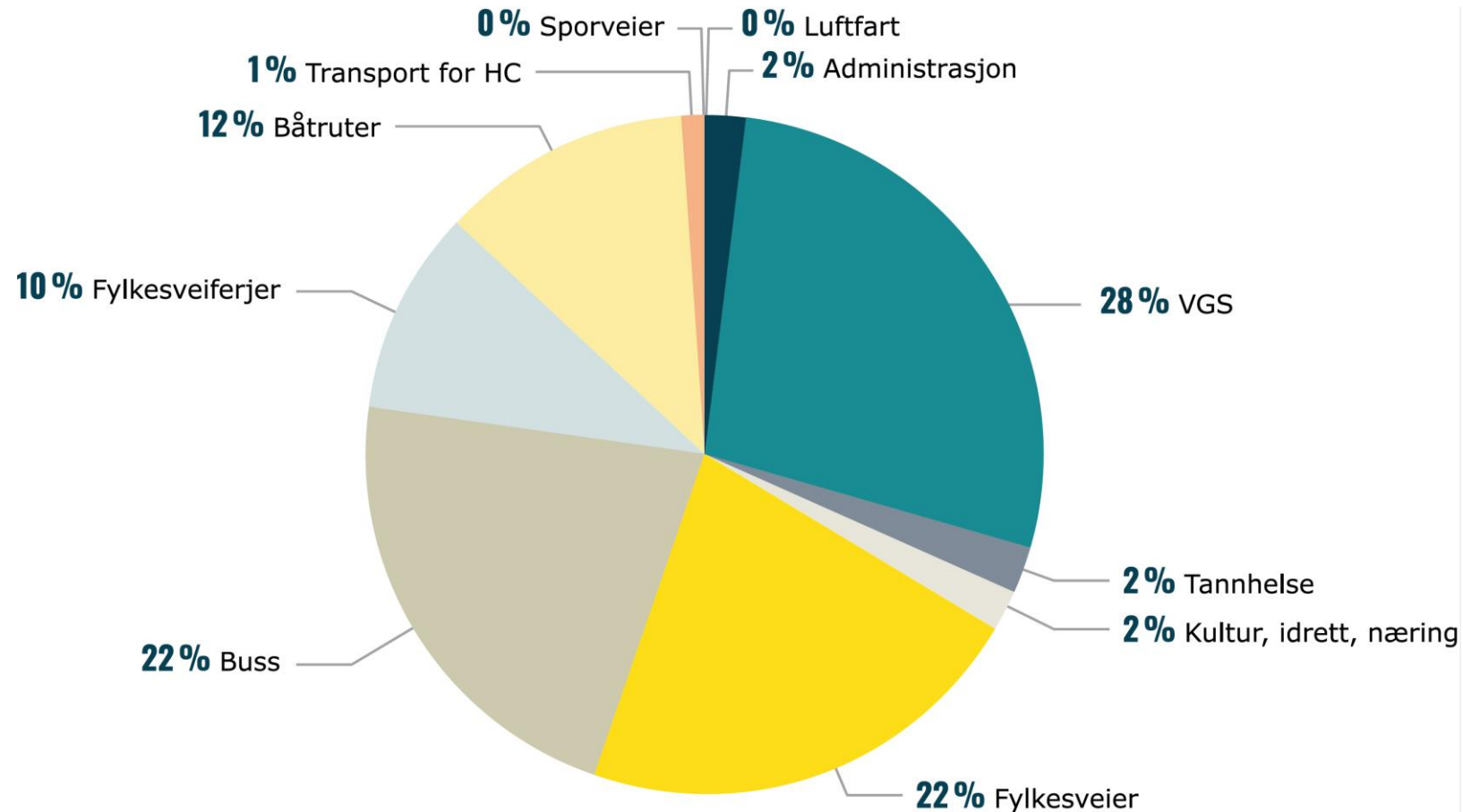
- **Trøndelags målsetting:** Klimagassutslippene skal kuttes med 50-55 % innen 2030 sammenlignet med nivået i 2009.
- **Fylkestinget:** Målsettingen skal nås, og klimabudsjettet vil være det viktigste styringsverktøyet.
- **Klimabudsjett:** Et verktøy for å få oversikt over nødvendige klimatiltak som må iverksettes for å nå målene.

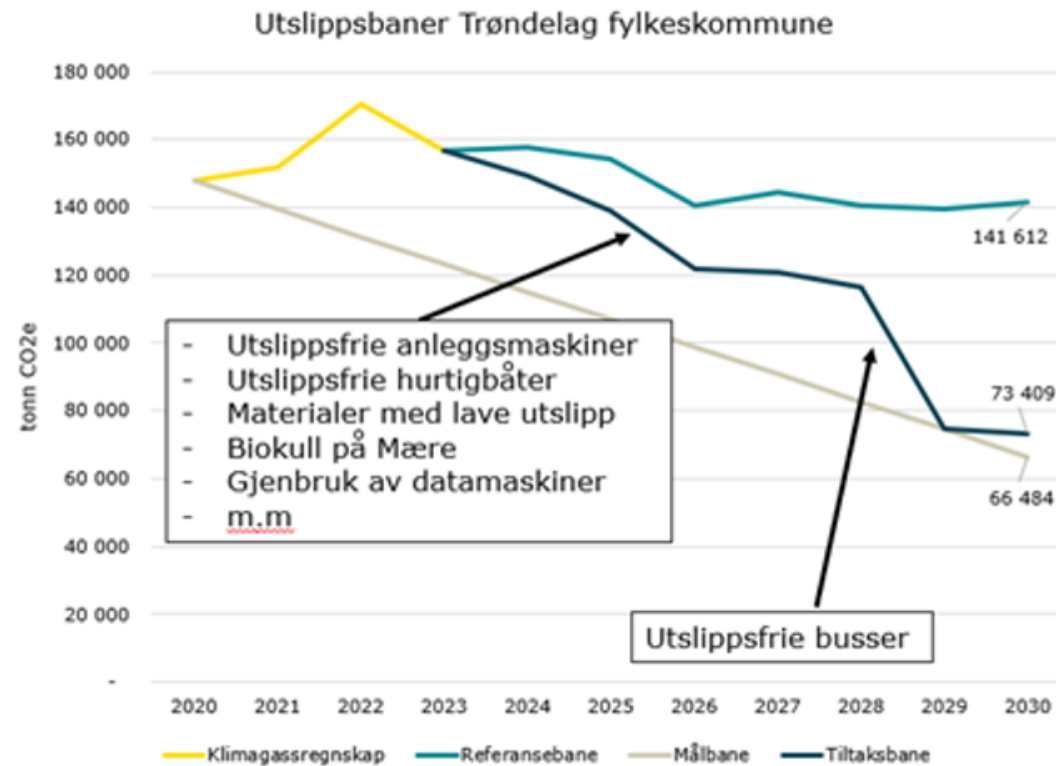

Utslippsstatus Trøndelag fylkeskommune

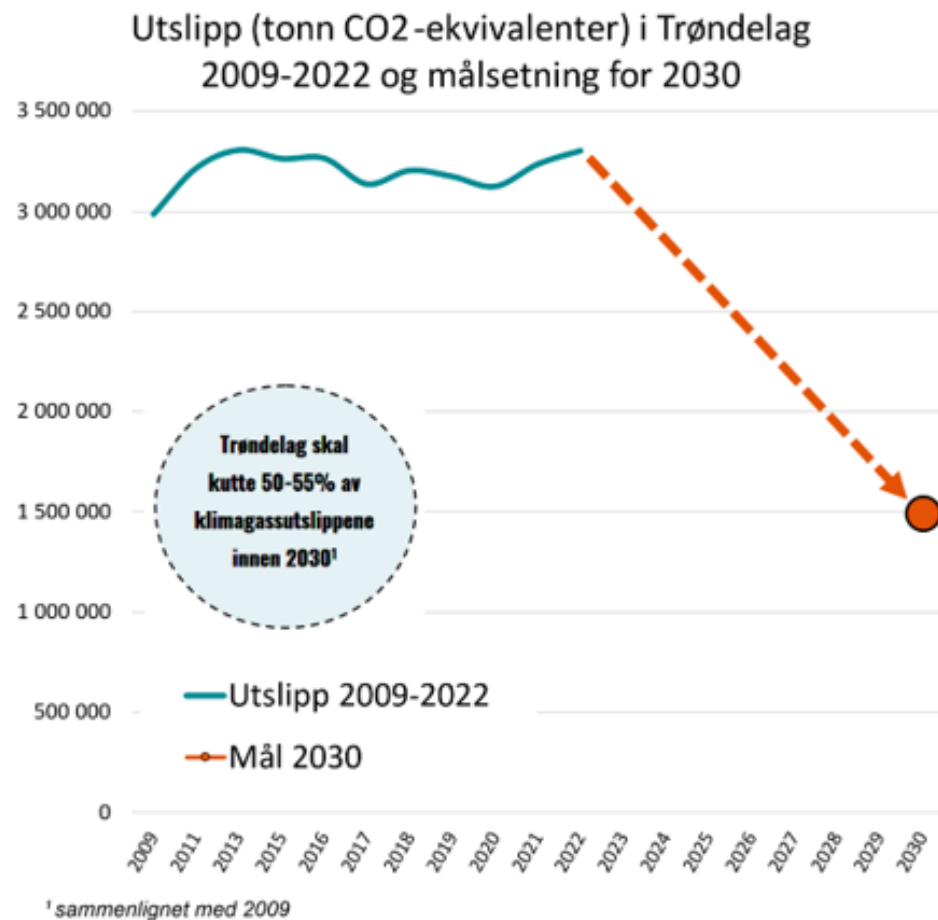

Klimabudsjett - framskrivinger klimagassutslipp

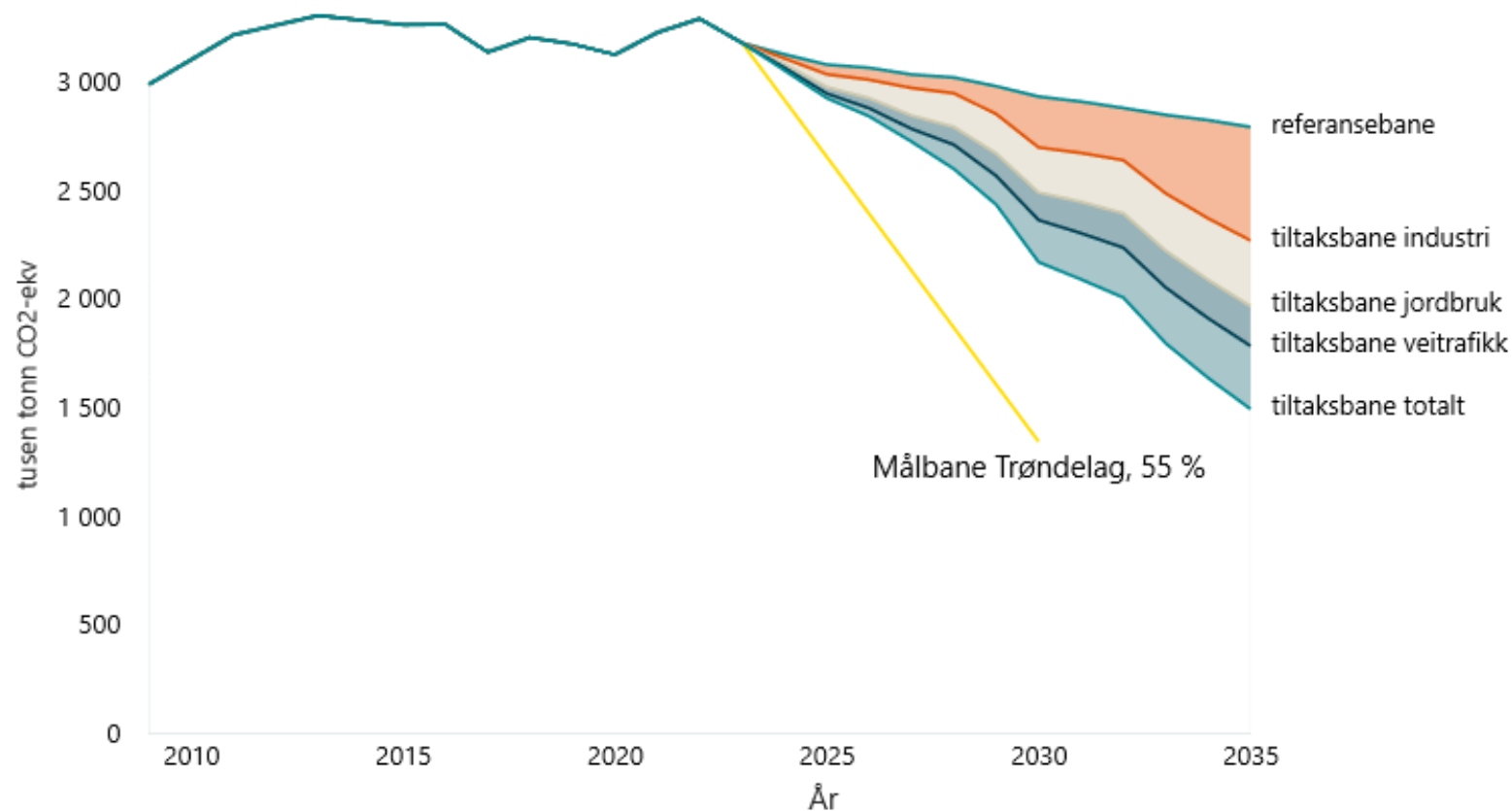

Utslippsstatus Trøndelag som geografisk område

- Utslippene har økt med over 10 %
- Industri, landbruk og veitrafikk er de største utslippssektorene

Klimabudsjett Trøndelag

RAMMEOMRÅDER OG DRIFTSBUDSJETTET

Administrativ virksomhet

UTFORDRINGER

- Et samfunns- og arbeidsliv i endring
- Innovasjons- og digitaliseringstakten øker
- Attraktiv arbeidsgiver – beholde og rekruttere kompetanse
- Omstilling og effektivisering

Nye tiltak og innsparinger

- Nytt ERP-system
 - Vil bidra til å effektivisere arbeidsprosessene og gi bedre beslutningsstøtte og brukeropplevelse
- Mangfoldstraineer
 - Vil bidra til at personer utenfor arbeidslivet kommer i arbeid igjen
- Innsparinger
 - Lisenser, PC-er og utstyr reduseres
 - HMS, seniortiltak, e-læring og ulike kompetanseprosjekter reduseres
 - Naturlig avgang og nedbemanning

RAMMEOMRÅDE

Eiendom

UTFORDRINGER

- Verdibevaring av bygg
- Helhetlig eiendomsforvaltning med desentral driftsorganisering
- Redusert investeringstakt gjør det vanskeligere å nå energi- og klimamålene samt å redusere FDV-kostnadene
- Tilpasning av skolebygg til endring i studietilbud – økning i yrkesfag

Nye tiltak og innsparinger

- Effektivisering i drift og renhold av bygg
- Utredning av sentral organisering av drift og renhold av bygg
- Økt vedlikehold
- Endringer i leie- og FDV-kostnader knyttet til det nye administrasjonsbygget i Steinkjer

RAMMEOMRÅDE

Kompetanse

UTFORDRINGER

- Ulik elevtallsutvikling i by og distrikt
- Økning av elever på yrkesfag
- Økt behov for individuell tilrettelagt opplæring for elever tilknyttet barnevern
- Ungdom med fluktbakgrunn
- Redusert driftsramme
- Ny opplæringslov med ukjent kostnadsøkning

Nye tiltak og innsparinger

- Redusert tildeling til videregående skoler
- Endringer i tilbudsstruktur
- Oppstart utredning skolestruktur
- Ny organisasjonsmodell for pasienter med opplæringsrett
- Reduserte administrative utgifter

Foto: Ellen Hoel, Trfk

RAMMEOMRÅDE

Regional utvikling

UTFORDRINGER

- Mange nye planoppgaver er ressurskrevende og krever streng prioritering
- Store forventninger til oss med tanke på å utarbeide kunnskapsgrunnlag, samt å ha tilstrekkelig kapasitet på analyse og veiledning
- Reduserte rammer til regionale utviklingsprosjekter. Det statlige nedtrekket (fra i fjor) på regionale forskningsfond er spesielt krevende
- Driftsbudsjettet reduseres

Nye tiltak og innsparinger

Nye tiltak

- En betydelig satsing på natur og miljø. Arbeid med areal- og naturregnskap, spesielt rettet mot kommunene.
- Videreføring av satsinger rettet mot distriktskommunene, gjennom den regionale distriktssatsingen Ilag og bygdevekstavtaler
- Grønt industriløft

Innsparinger

- Reiseutgifter
- Effektivisering
- Erstatte ikke automatisk alle som slutter

Foto: Therese Lee Støver, Tandem reklame

RAMMEOMRÅDE

Tannhelse

UTFORDRINGER

- Rekruttering
- Mange små klinikker
- Fornyning av eksisterende utstyr
- Innkjøp av moderne utstyr som erstatter manuelle prosesser
- Stadig endring i oppgaver. Ingen videre ytelser i statsbudsjettet for 2025 til 25- og 26-åringer som har hatt tilbud fra 1. juli 2024.

Nye tiltak og innsparinger

- Redusere antallet ambuleringsklinikker
- Se på mulighetene for omdisponering av personell på en-tannlegeklinikker
- Vakanse i tannlegestillinger
- Frigjøre tid til behandling av voksne betalende pasienter ved å bruke handlingsrommet for innkallingsintervaller på lovfestede grupper som finnes i nasjonale veiledere
- Redusere kjøp av tjenester
- Samtidighet i tiltak for å nå budsjettmål
- Tilbudet til 25- og 26-åringer er ikke finansiert i neste års statsbudsjett

RAMMEOMRÅDE

Kultur og folkehelse

UTFORDRINGER

- En betydelig andel av budsjettet er bundet opp i faste driftstilskudd til institusjoner.
- Har mange tilskuddsordninger – kan være uoversiktlig for brukere og ressurskrevende å forvalte.
- Reduserte rammer svekker muligheten for å bidra til utvikling av feltet – lite rom for nye tiltak uten betydelig omstilling.

Nye tiltak og innsparinger

Nye tiltak

- HUNT5
- Hovedprosjekt Nasjonaljubileet 2030
- Ski-, sykkel- og aktivitetsanlegg (fortsetter i 2025)
- Oppfølging av satsninger i regional planstrategi

Innsparinger

- Redusert bemanning i avdelingen, reduserte driftskostnader
- Ikke full indeksregulering av driftstilskudd til kulturinstitusjonene, fylkeskommunen følger ikke opp statlige økninger
- Reduksjon og bortfall i tilknytning til enkelte tilskuddsordninger

Foto: Håvard Zeiner, Trfk

RAMMEOMRÅDE

Samferdsel

UTFORDRINGER

- Høyere kostnader:
 - Priser (indekser) innenfor transport øker langt mer enn den generelle prisøkningen.
 - Høye energipriser – spesielt uforutsigbare el-priser.
 - Nye anbudskontrakter slår inn med langt høyere priser enn de kontraktene som avløses.
- Teknologiskiftet og målet om nullutslipp innebærer store investeringer, men finansieringen fra staten er både utilstrekkelig og delvis uavklart.
- Store og viktige anbud som ligger foran oss, vil kreve grundig kunnskap og nøye planlegging.

Nye tiltak og innsparinger

Nye tiltak

- Kompensere for ekstraordinær prisøkning på nye ferjekontrakter fra januar 2025
- Forberede de store kollektivanbudene med oppstart 2028/2029
 - Her legges premissene for våre tjenester fram til 2040

Innsparinger

- Reduksjon innenfor AtBs virksomhetsområde (rutekutt)
- Ekstra takstøkning (KPI+1,5 %)
- Reduksjon administrative kostnader

Foto: Håvard Zeiner, Trfk

RAMMEOMRÅDE Veg

UTFORDRINGER

- Vedlikeholdsetterslep på fylkesveinettet
 - Det er et behov for fornyelse, særlig når det gjelder bruer
- Kostnadspress på drift av fylkesvei
 - Vedlikehold/verdibevarende tiltak salderes
- Klimatilpasning av infrastrukturen
- Statlig finansiering av tunnelsikkerhetstiltak

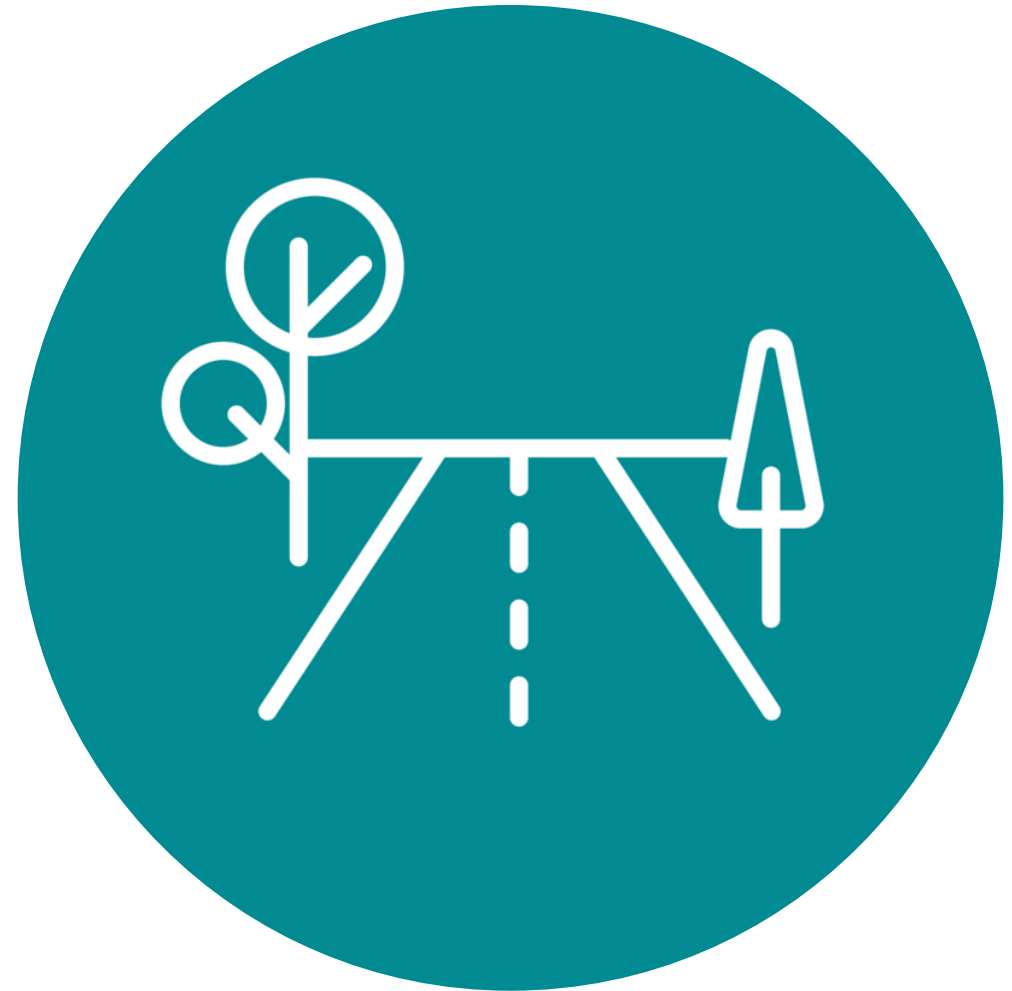
Nye tiltak og innsparinger

Nye tiltak

- Økt statlig bevilgning til vedlikehold og fornying av fylkesveier
- Tilskudd til militær mobilitet på fylkesveier
- Styrking av vedlikehold videreføres i 2025
- Brufornying har høy prioritet i planperioden
- Planlegging av to nye bompengeprojekter for fremtidig transportbehov

Innsparinger

- Reduksjon i administrative kostnader og effektivisering via digitalisering og ny teknologi
- Inngått driftskontrakter med bedre behovsstyring
- Pause i utbygging av gang- og sykkelveier fra 2026 frigjør midler til fornying

Framsikt

– web basert økonomiplan

Trøndelag fylkeskommune
Trøndelagen fylkeskontor

Meny

Trøndelag fylkeskommune
Trøndelagen fylkeskontor

Handlings- og økonomiplan 2025 - 2028

Med budsjett 2025

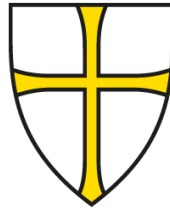

Gressløk
Foto: Håvard Zelner

**Spørsmål til fylkesdirektørens
budsjettforslag?**

Send e-post til **polspm@trondelagfylke.no**
Spørsmål og svar blir fortløpende publisert på nett

Trøndelag fylkeskommune

Trööndelagen fylhkentjielte

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke